

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Redovisning av målgrupper och insatser som finansieras av samordningsförbund 2023

Försäkringskassan 2023

Datum: 2024-04-02

FK 2024/003873

Innehåll

1. Inledning.....	5
1.1 Antal samordningsförbund.....	5
1.2 Uppdrag.....	6
1.3 Rapportens disposition.....	6
2. Nationell uppföljning av insatser	6
2.1 Uppföljningssystemet Uppföljning Finsam.....	7
2.1.1 Registrering av uppgifter.....	8
2.1.2 Jämförelser mellan uttag från Uppföljning Finsam och SUS är inte möjliga	8
3. Insatser som samordningsförbunden finansierar.....	8
3.1 Fördelning mellan individinriktade insatser och strukturövergripande insatser	9
3.2 Individinriktade insatser	9
3.2.1 Arbetslivsinriktad insats	10
3.2.2 Förberedande insatser.....	10
3.2.3 Identifiera individens behov	10
3.2.4 Förebyggande insatser	11
3.3 Strukturövergripande insatser	11
3.3.1 Registrering av deltagare i de strukturövergripande insatser	11
3.3.2 Utveckla samverkan	12
3.3.3 Kompetenshöjande insats	12
3.3.4 Behovsanalys.....	12
4. Målgrupper i individinriktade insatser	12
4.1 Många insatser vänder sig inte till någon specifik målgrupp	13
5. Ekonomisk redovisning.....	14
5.1 Tilldelade och förbrukade medel 2023	14
5.2 Fördelning av medel mellan insatser.....	15
5.3 Förbundens omsättning av medel.....	15
5.4 Revisionsrapporter.....	16
Bilagor	17
Bilaga 1 Samordningsförbund 2023	17
Kommuner som ingår i samordningsförbund.....	17
Kommuner utan samordningsförbund	29
Bilaga 2 Beskrivning av insatser	30
Individinriktade insatser	30
Strukturövergripande insatser.....	30

Sammanfattning

Lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, en eller flera kommuner och en eller flera regioner att bilda samordningsförbund för att uppnå en effektiv resursanvändning. Vid slutet av 2023 fanns det 72 samordningsförbund som innefattade 274 av Sveriges 290 kommuner.

Samordningsförbundens uppgift är att finansiera lokala samordnade rehabiliteringsinsatser som parterna bedriver för individer som har ett behov av ett myndighetsgemensamt stöd. Syftet med den finansiella samordningen är att ge individer möjlighet att uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga och därmed ge dem möjlighet att försörja sig själva. För att uppnå det har förbundet även i uppgift att stödja samverkan mellan parterna.

Ett samordningsförbund finansieras genom dess parter där staten, via Försäkringskassan, står för hälften av medlen till den finansiella samordningen. Den eller de regioner som deltar ska bidra med en fjärdedel av medlen och den eller de kommuner som deltar med en fjärdedel. Försäkringskassan tillförde totalt 339 miljoner kronor under 2023.

Insatser som samordningsförbunden finansierar

Under 2023 har samordningsförbunden finansierat totalt 571 insatser, 52 procent var individinriktade och 48 procent var strukturövergripande. Trots en relativt jämn fördelning av insatser mellan de individinriktade och de strukturövergripande insatserna, fördelas mer medel till de individinriktade insatserna. Förbunden har budgeterat 83 procent av insatskostnaderna till individinriktade insatser och 17 procent till strukturövergripande insatser. Anledningen till de högre kostnaderna för individinriktade insatser beror främst på kostnader för personal i insatserna.

Inte möjligt att följa deltagare på individnivå

Den nationella uppföljningen sker av Försäkringskassan genom det gemensamt riksomfattande uppföljningssystemet "Uppföljning Finsam" som driftsattes under 2023. På grund av bristfälligt lagstöd när det gäller registrering och hantering av personuppgifter i uppföljningssystem för flera parter är det inte möjligt att följa deltagare på individnivå. Det innebär att det inte går att följa uppgifter om exempelvis försörjning och sysselsättning för deltagare före och efter en insats. Uppgifter som går att följa är antal individer som tagit del av insatserna fördelat på kön men också vilken målgrupp insatserna vänder sig till.

Fler kvinnor tar del av de individinriktade insatserna men insatserna vänder sig oftast inte till någon specifik målgrupp

Totalt har 20 553 individer deltagit i de individinriktade insatserna under 2023 och av dessa var 55 procent kvinnor och 45 procent män. Den vanligaste insatsen är *arbetslivsinriktad insats*.

Av de individinriktade insatserna vänder sig hälften av insatserna inte till någon specifik målgrupp. Många insatser vänder sig också till flera målgrupper eller i vissa fall alla målgrupper. I dialog med några förbund stärks också bilden av att många insatser riktar sig till individer med ett särskilt behov istället för att fokusera på en specifik målgrupp.

Strukturövergripande insatser stärker och utvecklar samverkan lokalt

Samordningsförbunden finansierar strukturövergripande insatser som vänder sig till medarbetare hos de samverkande parterna. Insatserna ska stärka och utveckla samverkan mellan parterna lokalt, det vill säga vara handläggarnära och synliggöra de brister och utmaningar som finns i samverkan. Insatserna ska även bidra till att öka kunskapen om olika gruppers behov av arbetslivsinriktad rehabilitering.

De strukturövergripande insatserna syftar ytterst till att individerna ska få det stöd de behöver för att uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga.

Samordningsförbunden har finansierat sammanlagt 275 strukturövergripande insatser under 2023. I de strukturövergripande insatserna är *utveckla samverkan* den vanligaste insatsinriktningen. Av de strukturövergripande insatserna har förbunden valt att följa antalet deltagare i cirka 54 procent av insatserna. Det är totalt 63 796 deltagare som har registrerats i de insatser som följer upp antalet deltagare. En insats står för nästan hälften av deltagarna då förbundet valt att registrera antalet besökare som tar del av innehållet på en webbsida.

1. Inledning

Lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, fortsättningsvis kallad Finsamlagen, trädde i kraft 1 januari 2004 och gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, en eller flera kommuner och en eller flera regioner att lokalt bilda samordningsförbund.

Ett samordningsförbund kan ses som en struktur för att få samverka mellan myndigheterna att fungera över tid. Samordningsförbundens uppgift är att finansiera insatser till individer som har behov av ett samordnat myndighetsgemensamt stöd, så att de får möjlighet att uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga för att kunna försörja sig själva. Ett samordningsförbund ska också stödja samverkan mellan parterna.

Syftet med lagstiftningen är att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommuner och regioner skapar insatser lokalt som syftar till att samlokalisera, utveckla gemensamma metoder och individanpassa insatser för att uppnå en effektiv resursanvändning.

1.1 Antal samordningsförbund

Samordningsförbunden finns spridda över hela landet. Områden utan samordningsförbund finns framförallt i Norrbotten. Vid utgången av 2023 fanns det 72 samordningsförbund som innefattade 274 av Sveriges 290 kommuner.

Samordningsförbunden varierar i storlek, från förbund som omfattar en kommun till förbund som omfattar samtliga kommuner i ett län. Trots att antalet kommuner som ingår i samordningsförbund ökar fortsätter antalet samordningsförbund att minska. Det beror dels på att nytillkommande kommuner väljer att ansluta sig till ett redan befintligt förbund, dels att flera samordningsförbund går samman och bildar större förbund.

Under året har två kommuner tillkommit och anslutit sig till redan befintliga förbund medan en kommun har valt att inte längre vara medlem i något samordningsförbund.¹ För kommun och region är valet att vara med i ett samordningsförbund frivilligt och de kan därför välja att inte vara med i ett förbund. För Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan står det inskrivet i myndigheternas instruktioner² att de ska bedriva finansiell samordning enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Utöver de ovan nämnda förändringarna har tre samordningsförbund upphört under året då det skett flera sammanslagningar mellan förbund.³

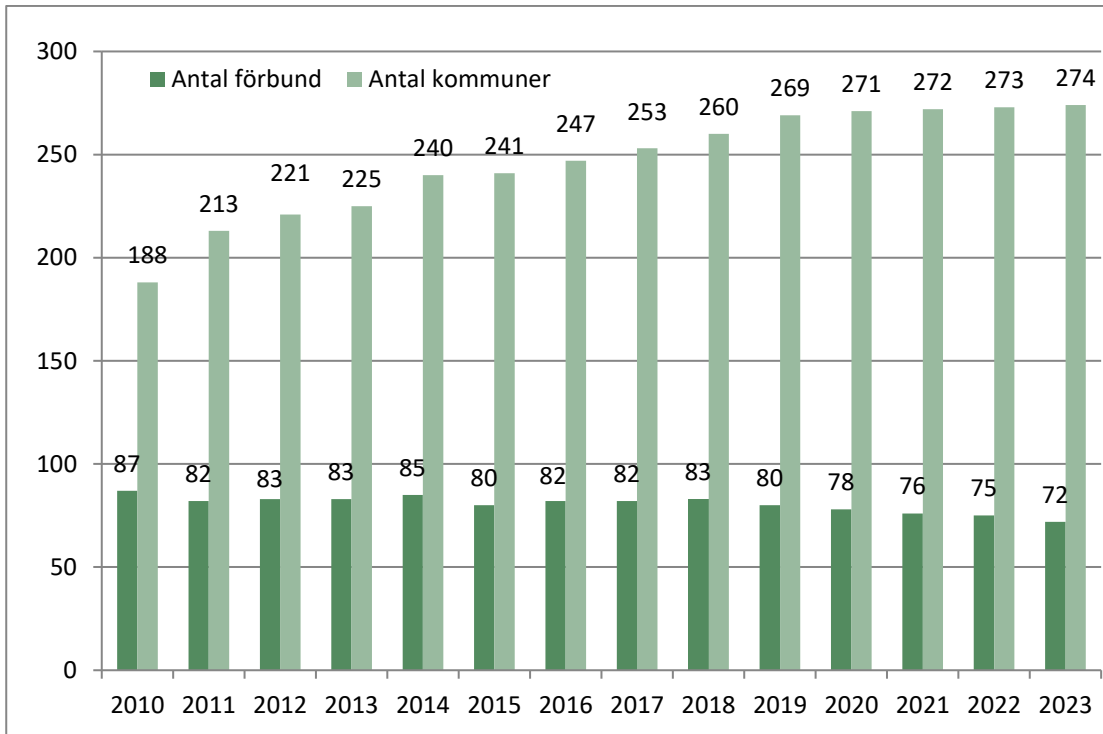
¹ Vellinge kommun och Järfälla kommun har anslutit sig till redan befintliga samordningsförbund.

Lomma kommun har valt att inte längre vara medlem i något förbund.

² Förordningen (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen och förordningen (2009:1174) med instruktion för Försäkringskassan.

³ Sammanslagning av länsöverskridande samordningsförbundet Bengtsfors, Åmål, Dals-Ed, Säffle, Årjäng och Arvika Eda samordningsförbund. Förbundet heter från 2023 Västra Värmlands och Norra Dalslands samordningsförbund. Sammanslagning av Samordningsförbundet Finsam Falun och Samordningsförbundet Finsam Borlänge. Förbundet heter från 2023 Samordningsförbundet Finsam Falun Borlänge. Samordningsförbundet Kävlinge Lomma har upphört och där har Kävlinge kommun tillsammans med Vellinge kommun gått in i samordningsförbundet Burlöv Staffanstorp. Förbundet har bytt namn från 2023 till Samordningsförbundet Burlöv-Kävlinge-Staffanstorp-Vellinge.

Diagram 1. Utvecklingen av antalet samordningsförbund och deltagande kommuner 2008–2023

En förteckning över samordningsförbunden och tillhörande kommuner finns i bilaga 1.

1.2 Uppdrag

Enligt uppdrag i regleringsbrev för 2023 ska Försäkringskassan redovisa de målgrupper och insatser som finansierats av samordningsförbunden.

1.3 Rapportens disposition

Rapporten är disponerad enligt följande:

- Avsnitt 2 redovisar hur den nationella uppföljningen genomförts.
- Avsnitt 3 ger en översikt över de insatser som samordningsförbunden har finansierat.
- Avsnitt 4 ger information om vilka målgrupper insatserna vänt sig till.
- Avsnitt 5 ger ekonomisk information som rör den statliga medelstilledningen samt förbundens egna kapital.

2. Nationell uppföljning av insatser

Den nationella uppföljningen sker av Försäkringskassan genom det gemensamt riksomfattande uppföljningssystemet Uppföljning Finsam. Dialog om de insatser som förbunden finansierat förs internt på Försäkringskassan samt tillsammans med Arbetsförmedlingen vid olika forum för medarbetare som har roller kopplat till förbunden.

Det sker också dialog i Nationella rådet⁴ kring de insatser samordningsförbunden finansierar. För mer information om arbetet tillsammans med Arbetsförmedlingen och parterna i Nationella rådet se Arbetsförmedlingen och Försäkringskassans rapport "Åtterrapporering för uppdrag om prioriterade målgrupper samt myndigheternas ansvar i samverkan genom samordningsförbund 2023⁵.

Inför årets åtterrapporering har Försäkringskassan haft dialog med ett tiotal förbund. Syftet med dialogen har varit att få en uppfattning om bakomliggande orsaker till statistiken som hämtats från Uppföljning Finsam. Förbunden valdes utifrån en geografisk spridning samt storlek på förbund, där representant⁶ för förbundet även till viss del kunde bidra med insikter från andra förbund i sina geografiska områden.

Diskussionerna och kunskapsinhämtningen har utgått från tre fokusområden:

1. Antal insatser och insatsinriktningar
2. Antal individer i insatser
3. Vilka målgrupper som insatserna vänder sig till.

2.1 Uppföljningssystemet Uppföljning Finsam

På grund av att det inte längre gick att underhålla och utveckla det tidigare uppföljningssystemet SUS⁷ har Försäkringskassan utvecklat ett nytt uppföljningssystem. Det nya systemet är precis som det tidigare uppföljningssystemet SUS ett gemensamt uppföljningssystem för både lokal och nationell uppföljning av insatser som finansieras av samordningsförbund. Uppföljning Finsam, driftsattes under våren 2023 och används från och med 2023 för registrering av insatser.

Uppföljning Finsam har en anpassad funktionalitet på grund av bristfälligt lagstöd när det gäller registrering och hantering av personuppgifter i ett gemensamt uppföljningssystem för parterna. Det är därför inte möjligt att följa upp deltagare på individnivå. Det innebär att uppgifter om exempelvis deltagares ålder, försörjning och sysselsättning före och efter insats och anledning till avslut inte längre är möjlig att följa.

Det som följs upp i systemet är:

- vilka samverkansmedel medlemmarna bidragit med
- eget kapital som registreras in parallellt med uppgifterna om de olika förbundsmedlemmarnas bidrag
- hur budget och utfall fördelas mellan insatser och administration
- vilka insatser förbunden har finansierat

⁴ Nationella rådet är ett nationellt samverkansforum mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen samt Sveriges kommuner och regioner som ger ett kvalitetssäkrat och partsgemensamt stöd till samordningsförbunden och parterna i frågor som rör finansiell samordning. Syftet med rådet är också att ge samverkan den legitimitet och förankring som är nödvändigt.

⁵ Åtterrapporering för uppdrag om prioriterade målgrupper samt myndigheternas ansvar i samverkan genom samordningsförbund 2023. D.nr. Af-2024/0000 0420, D.nr. FK 2023/003484.

⁶ I de flesta fall var det en förbundschef som representerade förbundet.

⁷ Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Efter driftsättningen av det nya systemet har mindre justeringar och förbättringar gjorts. På Försäkringskassan har under året dialog förts kring systemets fortsatta utveckling inom det befintliga lagstödet och då främst möjligheten att kunna mäta resultat genom en anonymiserad information om deltagare. För att ett fortsatt arbete ska kunna ske behöver Försäkringskassan få ytterligare medel till förfogande för utveckling av systemet.

2.1.1 Registrering av uppgifter

Vid uttaget av uppgifter till rapporten⁸ har 65 av 72 förbund registrerat in uppgifter i Uppföljning Finsam. Anledningen till att sju förbund inte påbörjat registrering beror främst på att förbunden ännu inte fullföljt behörighetsprocessen för registrering i systemet. Det finns även förbund som har behörighet men ändå inte påbörjat registrering eller registrerat fullt ut.

Utöver en otydlighet i hur registreringen i systemet i vissa delar ska gå till, framkommer det i dialogen med representanter från förbunden att förbunden tänker olika kring hur en insats ska registreras. I vissa förbund registreras en insats "från ax till limpa", där en insats kan innehålla flera delar, från exempelvis arbetsförberedande aktiviteter till arbetslivsinriktade. I andra förbund delas insatsen in i två insatsinriktningar, en inriktning som är arbetsförberedande och en som är arbetslivsinriktad.

Under året har en användarhandledning samt olika stödinsatser erbjudits till användare av uppföljningssystemet för att underlätta implementeringen och övergången till Uppföljning Finsam.⁹ Det tar tid att implementera ett nytt system och för att alla förbund fullt ut ska registrera i systemet kommer implementeringen och stödet fortsätta även under 2024.

2.1.2 Jämförelser mellan uttag från Uppföljning Finsam och SUS är inte möjliga

Uppföljning Finsam och det tidigare uppföljningssystemet SUS skiljer sig åt på flera sätt. Strukturen för registrering av insatser ser olika ut men även antalet preciserade inriktningar av insatser skiljer sig åt i Uppföljning Finsam. Dessa olikheter bidrar till att analyser och jämförelser av data från de olika systemen inte är jämförbara, varför några sådana inte gjorts i denna rapport.

3. Insatser som samordningsförbunden finansierar

Insatser som samordningsförbunden finansierar syftar till att individer som är i behov av samordnande rehabiliteringsinsatser uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Insatserna kan vara direkt fokuserade på den enskilde eller vara utformade på ett sätt som mer indirekt ändå uppnår syftet i lagstiftningen, exempelvis strukturövergripande insatser. För att stärka samverkan lokalt ska strukturövergripande insatser alltid vara inom det område som förbundet verkar inom och rikta sig till medlemmarna i förbundet. Individens behov ska vara utgångspunkten för alla

⁸ Uttaget från Uppföljning Finsam kring verksamhetsdelarna gjordes 22 januari 2024. Uppgifter inlagda efter det att uttaget gjordes finns inte med i rapporten.

⁹ Mer information om arbetet finns att läsa i Återrapportering för uppdrag om prioriterade målgrupper samt myndigheternas ansvar i samverkan genom samordningsförbund 2023. D.nr. Af-2024/0000 0420, D.nr. FK 2023/003484.

samverkansinsatser, det gäller oavsett om insatsen är individinriktad eller strukturövergripande.

Uppgifter ur Uppföljning Finsam visar att totalt 571 olika samverkansinsatser har finansierats av samordningsförbund under 2023¹⁰. I dialog med förbunden blir det tydligt att förbund i större omfattning har insatser som innehåller flera aktiviteter. Det innebär att förbunden finansierar ett mindre antal insatser än tidigare.

Det framkommer också i dialoger med förbunden att färre individinriktade insatser kan finansieras då deltagarna som tar del av insatserna har alltmer komplexa svårigheter med ett ökat stödbehov som följd.

I bilaga 2 finns en beskrivning av de individinriktade och strukturövergripande insatserna

3.1 Fördelning mellan individinriktade insatser och strukturövergripande insatser

Av de 571 insatser som förbunden har finansierat är 52 procent individinriktade och 48 procent strukturövergripande.

I dialoger med förbundschefer har det tidigare framkommit att allt fler förbund har finansierat strukturövergripande insatser då det varit svårt att få personal till de individinriktade insatserna. En av orsakerna var covid-19-pandemin där parterna behövde fokusera på kärnverksamheten. I dialogerna detta år framkommer inte på samma sätt att det funnits svårigheter med att få resurser från parterna till insatserna. Det som däremot framkommer är att fler förbund har insatser som är mer åt det metodutvecklande hållet.

Syftet med den finansiella samordningen är att ge stöd till individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser för att de ska uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga. Även om de strukturövergripande insatserna ytterst syftar till att uppnå lagens generella målsättning är Försäkringskassan bekymrade över fördelningen mellan insatserna. Vi ser att insatserna i större omfattning bör riktas direkt till individer som är i behov av ett myndighetsgemensamt stöd.

3.2 Individinriktade insatser

Insatser som finansieras av samordningsförbund ska avse individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser där syftet är att deltagaren ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete.¹¹ Insatserna bedrivs av medlemmarna i samordningsförbundet för invånare i det geografiska område som förbundet verkar inom. Det är alltid det lokala behovet som ska vara utgångspunkten för vilka insatser ett förbund ska finansiera.

Samordningsförbunden har finansierat sammanlagt 296 individinriktade insatser under 2023. Totalt är 20 553 deltagare registrerade i insatserna. Av alla deltagare i de individinriktade insatserna är 55 procent män och 45 procent kvinnor.

¹⁰ Det finns lokala variationer i hur insatser registreras och en insats kan innebära antingen en ”hel” insats eller en del av en mer omfattande insats. De lokala behoven krockar här i någon mån med det nationella perspektivet.

¹¹ Lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

De individinriktade insatserna är uppdelade i fyra olika preciserade inriktningar:

- Arbetslivsinriktad insats
- Förberedande insats
- Förebyggande insats
- Identifiera individens behov

Tabell 1. Antal och andel insatser per preciserad inriktning

Antal och andel i procent	Arbetslivsinriktad insats	Förberedande insats	Identifiera individens behov	Förebyggande insats	Totalt
Antal insatser	162	99	29	6	296
Andel av totalt antal insatser	55%	33%	2%	10%	100%

För en beskrivning av de individinriktade insatserna se bilaga 2.

3.2.1 Arbetslivsinriktad insats

Arbetslivsinriktade insatser är den vanligaste inriktningen. Det är 162 insatser eller 55 procent av samtliga individinriktade insatser. Det är 12 608 deltagare som har registrerats i denna inriktning och här återfinns 61 procent av alla deltagare som tagit del av en individinriktad *insats*.

Av deltagarna i de arbetslivsinriktade insatserna är 52 procent kvinnor och 48 procent män. Sett till alla deltagare i de individinriktade insatserna är det 57 procent av kvinnorna och 66 procent av männen som tar del av en *arbetslivsinriktad insats*.

3.2.2 Förberedande insatser

Näst vanligast insatsen är *förberedande insatser*. Det är 99 insatser eller 33 procent av samtliga individinriktade insatser och här har 5 863 deltagare registrerats. Här återfinns 29 procent av alla deltagare i de individinriktade insatserna.

Av deltagarna i de *förberedande insatserna* är 62 procent kvinnor och 38 procent män. Av alla deltagare i de individinriktade insatserna är det 32 procent kvinnor och 24 procent män som tar del av en *arbetsförberedande insats*.

3.2.3 Identifiera individens behov

29 insatser eller 10 procent av samtliga individinriktade insatser har haft inriktning *identifiera individens behov*. Det är 1 810 deltagare som har registrerats och här återfinns nio procent av deltagarna i de individinriktade insatserna.

Av deltagarna i inriktningen *identifiera individens behov* är 57 procent kvinnor och 43 procent män. Av alla deltagare i de individinriktade insatserna är det nio procent av både kvinnor och män som tagit del av inriktningen *identifiera individens behov*.

3.2.4 Förebyggande insatser

Det är sex insatser eller två procent av samtliga individriktade insatser som har haft inriktningen *förebyggande insats*. Det är 272 deltagare som har registrerats och 57 procent är kvinnor och 43 procent män. I de förebyggande insatserna återfinns cirka en procent av deltagarna i de individriktade insatserna.

3.3 Strukturövergripande insatser

Samordningsförbunden finansierar strukturövergripande insatser för att stärka samverkan mellan myndigheterna och för att öka kunskapen om olika gruppers behov av rehabilitering på lokal nivå. Det innebär att insatserna ska stödja och vara samverkansfrämjande inom det geografiska området som samordningsförbundet verkar inom för att stödet till individen ska bli så bra som möjligt. Individens behov ska vara utgångspunkten för alla samverkansinsatser, det gäller även om insatsen är strukturövergripande.

Många av insatserna handlar om att utveckla och stärka samverkan mellan medlemmarna i förbundet och försöka synliggöra de brister och utmaningar som finns i samverkan. Det bidrar till bättre strukturer för fortsatt arbete mellan parterna som indirekt kan gagna fler deltagare än bara de som medverkar i en insats som samordningsförbunden finansierar.

Samordningsförbunden har finansierat sammanlagt 275 strukturövergripande insatser under 2023. De strukturövergripande insatserna är uppdelade i tre olika preciserade inriktningar:

- Kompetenshöjande insats
- Behovsanalys
- Utveckla samverkan

Tabell 2. Antal och andel per preciserad inriktning

Antal och andel i procent	Utveckla samverkan	Kompetenshöjande insatser	Behovsanalys	Totalt
Antal insatser	139	109	27	275
Andel av totalt antal insatser	50%	40%	10%	100%

För en beskrivning av de strukturövergripande insatserna se bilaga 2.

3.3.1 Registrering av deltagare i de strukturövergripande insatser

I de strukturövergripande insatserna är det valfritt att följa upp antal deltagare. Förbunden har valt att följa upp antalet deltagare i 148 insatser, vilket är cirka 54 procent av alla strukturövergripande insatser. I dessa 148 insatser har totalt 63 796 deltagare registrerats.

Grunden för insatserna är att de vänder sig till medarbetarna för att stödja samverkan mellan medlemmarna i förbundet, vilket innebär att det är dessa deltagare som registreras. Om ett förbund väljer att följa upp antalet deltagare beror på vilken typ av insats det är men också hur förbundet har valt att registrera deltagare. Insatserna kan handla om exempelvis nätverk där medlemmarna träffas regelbundet eller kortare informationsinsatser. Förbunden ska sträva efter att så långt som möjligt registrera unika deltagare men om det är insatser som exempelvis frukostmöten/dialogforum där deltagarna varierar kan deltagarna registreras vid varje tillfälle.

I dialog med förbund framkommer att fler förbund ställer om till digital verksamhet i högre utsträckning. En följd av detta är att fler medarbetare från parterna har möjlighet att ta del av insatser som exempelvis utbildning och informationsinsatser än tidigare. I dialog med förbund framkommer också att de i högre utsträckning samarbetar för att resurseffektivisera och bjuder in parternas medarbetare från andra förbund för att ta del av exempelvis föreläsningar.

Vid uttag av statistik framkommer det att en insats står för nästan hälften av alla registrerade deltagare i de strukturövergripande insatserna. Det gäller en digital tjänst där medlemmarnas medarbetare i förbundet kan söka information men också medarbetare hos parterna i hela landet samt privatpersoner och andra aktörer. Förbundet har valt att registrera antal besökare som tar del av innehållet på webbsidan.

3.3.2 Utveckla samverkan

Av de strukturövergripande insatserna har cirka 51 procent eller 139 insatser haft inriktning *utveckla samverkan*. Av insatserna är det 69 insatser som registrerats med deltagare. Det är 40 411 eller 63 procent av alla deltagare som har registrerats i de strukturövergripande insatserna.

Av registrerade deltagare i inriktning *utveckla samverkan* avser 71 procent en insats, se mer under 3.3.1.

3.3.3 Kompetenshöjande insats

Näst vanligast inriktning är *kompetenshöjande insats*, där 39 procent eller 109 insatser haft den inriktningen. Av de kompetenshöjande insatserna är det 70 insatser som registrerats med deltagare. Här återfinns 32 procent eller 20 203 av deltagarna.

3.3.4 Behovsanalys

Av insatserna har 10 procent eller 27 stycken insatser registrerats som *behovsanalys*. Det är nio insatser som registrerats med deltagare och fem procent eller 3 182 av alla deltagare återfinns här.

4. Målgrupper i individinriktade insatser

I uppföljning Finsam går det endast att registrera och följa vilka målgrupper som en insats specifikt vänder sig till. När en insats ska registreras i Uppföljning Finsam ska förbundet registrera om det är någon specifik målgrupp som insatsen vänder sig till. Vänder sig insatsen exempelvis till enbart kvinnor eller unga med aktivitetsersättning väljs det som en specifik målgrupp i insatsen. Om en insats inte vänder sig till någon specifik målgrupp ska insatsen registreras med ingen specifik målgrupp.

Det behöver inte enbart vara individer som tillhör den målgrupp som insatsen vänder sig till som tar del av insatsen, men den övervägande delen av deltagarna bör ändå tillhöra den specifika målgruppen. När en individ får tillgång till en insats så är det alltid behovet hos individen som styr vilken typ av insats som är aktuell.

De målgrupper som går att registrera är:

- Enbart Kvinnor
- Enbart Män
- Unga
- Unga med funktionsnedsättning
- Unga med aktivitetsersättning
- Långtidssjukskrivna
- Ingen specifik målgrupp

4.1 Många insatser vänder sig inte till någon specifik målgrupp

Vid uttag av uppgifter från Uppföljning Finsam blir det tydligt att en stor andel av de individriktade insatserna inte har någon specifik målgrupp. Av alla individriktade insatser är det 148 insatser eller 50 procent som inte har någon specifik målgrupp. Det är också många insatser som registrerats med flera eller i vissa fall alla målgrupper.

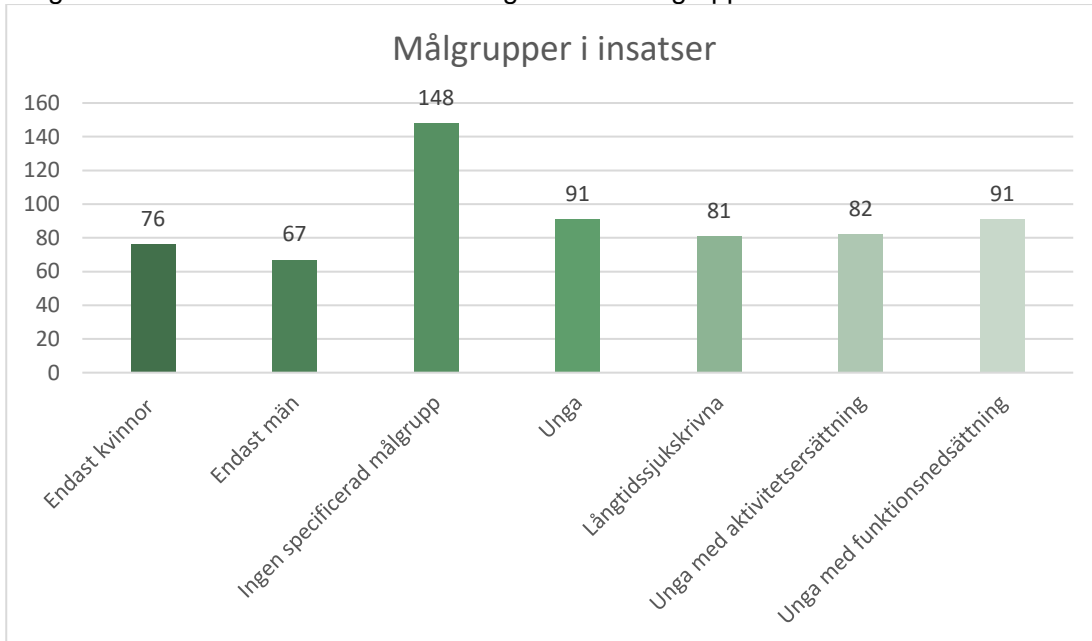
Utöver att flera insatser inte har någon specifik målgrupp är det många av insatserna som vänder sig till unga. Många av insatserna har registrerats med målgrupperna unga, unga med aktivitetsersättning samt unga med funktionsnedsättning, ofta i en och samma insats. Även långtidssjukskrivna finns oftast med som specifik målgrupp i insatser som även vänder sig till unga.¹²

Tanken är att det i uppföljningssystemet ska gå att följa vilka målgrupper insatserna vänder sig till. Då många insatser riktar sig till flera målgrupper samtidigt är det svårt att säga att vissa insatser vänder sig specifikt till vissa målgrupper. Att en stor del av insatserna registrerats med ingen specifik målgrupp eller med flera av målgrupperna beror sannolikt på att insatserna faktiskt många gånger vänder sig till individer med ett visst behov snarare än till en eller flera målgrupper. I dialog med förbunden bekräftas den bilden.

I den användarhandledning som tagits fram för att underlätta implementeringen av Uppföljning Finsam framgår också hur insatserna ska registreras.¹³ Det kan finnas behov av att se över användarhandledningen samt behov av ytterligare stödinsatser för att kunna ge ett bättre stöd till hur insatser och målgrupper ska registreras.

¹² För mer information kring målgrupperna unga med aktivitetsersättning, unga med funktionsnedsättning och långtidssjukskrivna se Arbetsförmedlingen och Försäkringskassans gemensamma återrapportering för uppdrag om prioriterade målgrupper samt myndigheternas ansvar i samverkan genom samordningsförbund 2023. D.nr. AF-2024/00000420, D.nr. FK 2023/ 003484.

¹³ Se mer information om hur registrering ska ske i Uppföljning Finsam på www.finsam.se/uppfoljning.se

Diagram 1. Antal insatser som vänder sig till olika målgrupper¹⁴

5. Ekonomisk redovisning

För 2023 har staten avsatt totalt 339 miljoner kronor för finansiell samordning genom samordningsförbund. Av dessa medel avser högst 3 miljoner att användas för nationellt stöd till samordningsförbunden. I regleringsbrevet uttrycks detta som administrativa kostnader till följd av arbetet med samordningsförbundens verksamhet. Medlen har under 2023 bland annat bekostat en kommunikatör samt förbundscheferdagar¹⁵. Övriga medel har betalats ut till samordningsförbunden.

Utöver statens tilldelning av medel till samordningsförbunden tillförs lika mycket medel från de kommuner och regioner som är med och bildar förbund. Kommunerna och regionerna bidrar med en fjärdedel var.

5.1 Tilldelade och förbrukade medel 2023

Tilldelade medel	339 miljoner kronor
Förbrukade medel	337,93 miljoner kronor
Oförbrukade medel	1,07 miljoner kronor

Av de tilldelade medlen har 1,07 mkr kronor inte förbrukats. Nationella medel avseende administrativa kostnader till följd av arbetet med samordningsförbundens verksamhet har inte kunnat användas fullt ut beroende på minskade kostnader för bland annat kommunikatör samt utbildningar och konferenser.

¹⁴ Antalet insatser är fler än det totala antalet insatser då flera målgrupper kan ingå i en och samma insats.

¹⁵ Forum för nätverkande, kunskap- och erfarenhetsutbyte samt kompetensutveckling för förbundschefer.

5.2 Fördelning av medel mellan insatser

En eftersläpning i den ekonomiska registreringen för 2023 innebär att uppgifterna om kostnadsfördelningen ska betraktas som preliminär. Som tidigare nämnts har inte alla samordningsförbund påbörjat att registrera in uppgifter i Uppföljning Finsam. Det tillsammans med att alla förbund inte lagt in utfallet för alla sina kostnader påverkar resultatet. Det resultat som går att utläsa är att cirka 83 procent av totalt budgeterade insatskostnader avser att användas till individinriktade insatser och 17 procent avser strukturövergripande insatser. Även om fördelningen av antalet insatser är relativt lika så skiljer sig fördelningen av hur medlen fördelas mellan de individinriktade och strukturövergripande insatserna i hög grad. De Individinriktade insatserna kräver personal vilket också bidrar till högre kostnader.

5.3 Förbundens omsättning av medel

Det finns en variation inom förbunden där en del förbund inte förbrukat sina medel fullt ut, medan andra förbund har minskat sitt eget kapital över tid. Det finns flera anledningar till att förbunden har ett stort eget kapital. Det är ofta en lång startsträcka för förbund att börja finansiera insatser när ett nytt förbund ska starta upp eller nya kommuner tillkommer. En anledning är också att staten, kommuner och regioner ibland inte bidrar med personal till insatser som finansieras av förbunden i den omfattning som det finns behov av, vilket gör att medel inte förbrukas fullt ut.

Resultatet av förbundens eget kapital går inte att se fullt ut vid publicering av denna rapport. Hur väl tilldelningen av medel har kunnat omsättas i verksamhet under 2023 går inte att uttala sig om innan årsredovisningarna för 2023¹⁶ är klara och inskickade till Försäkringskassan. Årsredovisningarna ska fastställas av styrelsen innan de skickas till medlemmarna och alla förbund har inte inkommit med årsredovisningen vid denna rapportering.

Det resultat som går att redogöra för är att vid förra årsskiftet 2022 hade förbunden, enligt årsredovisningarna, totalt cirka 218 miljoner kronor i eget kapital. Det är en minskning med 19 miljoner jämfört med 2021 då förbunden hade cirka 237 miljoner kronor i eget kapital. Det egna kapitalet ökade under 2020 mycket på grund av den pågående covid-19-pandemin. Det framgår av resultatet för 2021 och 2022 att det egna kapitalet de senaste två åren åter har börjat minska.

Tabell 3. Förbundens eget kapital 2016–2022

Belopp i mkt	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Årets resultat	29	25	-13	-10	34	-4	-19
Utgående eget kapital	205	230	217	207	241	237	218

¹⁶ Styrelsen ska svara för samordningsförbundets räkenskaper och årligen inom tre månader från räkenskapsårets slut upprätta årsredovisning (Lagen (2013:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser).

5.4 Revisionsrapporter

För statens räkning granskas samordningsförbunden av en extern revisionsbyrå, medan kommuner och regioner utser egna revisorer. Försäkringskassan har beslutat om ansvarsfrihet för samtliga förbund avseende 2022.¹⁷ Uppföljningen av förbundens revision har en viss eftersläpning och ansvarsfrihet för 2023 kan tas av Försäkringskassan först när alla revisionsberättelser har kommit in till myndigheten.

I Försäkringskassans beslut om ansvarsfrihet uppmanas samordningsförbund, där revisorerna pekat på brister, att åtgärda dessa samt att följa de rekommendationer och förbättringsförslag som revisorerna lämnat i revisionsrapporter eller motsvarande.

Det revisorerna framför allt lyft är att förbundens mål och måloppfyllelse är otydliga och att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med det finansiella målet om storlek på eget kapital. Det är återkommande synpunkter från revisorerna och det finns ett fortsatt behov av att se över detta.

I tidigare dialoger med förbundschefer framkommer att förbunden ibland har behövt ändra de mål som satts upp. Till exempel kan det handla om att förbundet kan ha ändrat inriktning på sina insatser från arbetslivsinriktade till arbetsförberedande insatser, vilket gör att målet om hur många som går vidare till arbete och studier inte längre kan anses vara rimligt i förhållande till insatsens inriktning.

I den rutin¹⁸ som Försäkringskassan har för uppföljning av samordningsförbundens revision ska Försäkringskassans representant i styrelsen lyfta de brister som påtalats i revisionen och begära att dessa åtgärdas. Försäkringskassan kan konstatera att de påtalade bristerna diskuteras på styrelsemötena och att samordningsförbunden arbetar med att åtgärda dessa.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschefer Leif Höök (FV), Ulrika Havossar (SF), och verksamhetsutvecklare Malin Lundblad, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Malin Lundblad

¹⁷ Försäkringskassan, Diarienummer 2023/026953

¹⁸ Försäkringskassan, Diarienummer 017851–2018

Bilagor
Bilaga 1 Samordningsförbund 2023

Kommuner som ingår i samordningsförbund

Blekinge Län

Samordningsförbundet i Blekinge

- Karlskrona
- Karlshamn
- Olofström
- Sölvesborg
- Ronneby

Dalarnas län

Finsam i Västerdalarna:

- Vansbro
- Malung

Nedan Siljans Samordningsförbund:

- Gagnef
- Leksand
- Rättvik

Norra Dalarnas samordningsförbund:

- Mora
- Orsa
- Älvdalen

Samordningsförbundet Finsam Falun Borlänge:¹⁹

- Falun
- Borlänge

Samordningsförbundet Finsam Falun:

- Falun

Södra Dalarnas samordningsförbund:

- Avesta
- Hedemora

¹⁹ Sammanslagning av Samordningsförbundet Finsam Falun och Samordningsförbundet Finsam Borlänge 2023.

- Säter

Västbergslagens samordningsförbund:

- Ludvika
- Smedjebacken

Gotlands län**Samordningsförbundet Finsam Gotland:**

- Gotland

Gävleborg län**Samordningsförbundet Gävleborg:**

- Bollnäs
- Gävle
- Hofors
- Hudiksvall
- Ljusdal
- Nordanstig
- Ockelbo
- Ovanåker
- Sandviken
- Söderhamn

Hallands län:**Samordningsförbundet Halland:**

- Halmstad
- Hylte
- Laholm
- Varberg
- Falkenberg
- Kungsbacka

Jämtlands län**Samordningsförbundet Jämtlands län:**

- Berg
- Bräcke
- Härjedalen
- Krokom

- Ragunda
- Strömsund
- Åre
- Östersund

Jönköpings Län

Finnvedens samordningsförbund:

- Gislaved
- Gnosjö
- Värnamo

Högländets samordningsförbund:

- Aneby
- Eksjö
- Nässjö
- Vetlanda
- Sävsjö
- Tranås

Samordningsförbundet Södra Vätterbygden:

- Jönköping
- Habo
- Mullsjö
- Vaggeryd

Kalmar län

Samordningsförbundet i Kalmar län:

- Kalmar
- Emmaboda
- Hultsfred
- Högsby
- Mönsterås
- Mörbylånga
- Nybro
- Oskarshamn
- Torsås
- Vimmerby
- Västervik
- Borgholm

Kronobergs län

Samordningsförbundet Värend:

- Alvesta
- Växjö
- Tingsryd
- Lessebo
- Uppvidinge

Sunnerbo Samordningsförbund:

- Markaryd
- Ljungby
- Älmhult

Norrbottnens län

Samordningsförbundet Södra Norrbotten:

- Piteå
- Älvsbyn
- Luleå
- Boden

Skånes län

Söderåsens samordningsförbund:

- Bjuv
- Åstorp

Finsam i Malmö

- Malmö

Lunds samordningsförbund:

- Lund

Samordningsförbundet Burlöv-Kävlinge-Staffanstorp-Vellinge:²⁰

- Burlöv
- Kävlinge
- Staffanstorp
- Vellinge

²⁰ Kävlinge kommun och Vellinge kommun har 2023 gått in i Samordningsförbundet Burlöv-Staffanstorp som bytt namn till Samordningsförbundet Burlöv-Kävlinge-Staffanstorp-Vellinge.

Samordningsförbundet Finsam i Helsingborg:

- Helsingborg

Samordningsförbundet i Höganäs:

- Höganäs

Samordningsförbundet i Trelleborg:

- Trelleborg

Samordningsförbundet Landskrona-Svalöv:

- Landskrona
- Svalöv

Samordningsförbundet Mitt Skåne:

- Eslöv
- Höör
- Hörby

Samordningsförbundet Nils:

- Svedala
- Skurup

Samordningsförbundet Skåne Nordost:

- Kristianstad
- Bromölla
- Hässleholm
- Osby
- Östra Göinge

Samordningsförbundet Sydöstra Skåne:

- Ystad
- Tomelilla
- Sjöbo
- Simrishamn

Samordningsförbundet NNV Skåne:

- Båstad
- Klippan

- Perstorp
- Ängelholm
- Örkelljunga

Stockholms län**Samordningsförbundet Stockholms stad:**

- Stockholm

Samordningsförbundet Botkyrka Huddinge Salem:

- Botkyrka
- Huddinge
- Salem

Samordningsförbundet i Södertälje:

- Södertälje

Samordningsförbundet VärNa:

- Värmdö
- Nacka

Samordningsförbundet Östra Södertörn:

- Haninge
- Nynäshamn
- Tyresö

Samordningsförbundet Roslagen:

- Täby
- Österåker
- Danderyd
- Norrtälje
- Vallentuna
- Vaxholm

Samordningsförbundet Sollentuna-Upplands Väsby-Sigtuna:

- Sollentuna
- Upplands Väsby
- Sigtuna

Samordningsförbundet Samsund:²¹

- Sundbyberg
- Upplands Bro
- Järfälla

Södermanlands län**Samordningsförbundet RAR i Sörmland:**

- Eskilstuna
- Strängnäs
- Gnesta
- Trosa
- Nyköping
- Oxelösund
- Flen
- Katrineholm
- Vingåker

Uppsala län**Samordningsförbundet i Uppsala län:**

- Uppsala
- Östhammar
- Tierp
- Heby
- Enköping
- Älvkarleby
- Håbo
- Knivsta

Värmlands län**Samordningsförbundet Östra Värmland:**

- Filipstad
- Storfors

Klarälvdalens samordningsförbund:

- Forshaga
- Munkfors
- Hagfors

²¹ Järfälla kommun ingår i Samordningsförbundet Samsund från 2023.

Samordningsförbundet Samspelet:

- Karlstad
- Hammarö
- Grums
- Kristinehamn

Västra Värmland och Norra Dalslands samordningsförbund²²

- Säffle
- Årjäng
- Arvika
- Eda

Fryksdalens samordningsförbund

- Kil
- Sunne
- Torsby

Västerbottens län**Samordningsförbundet Södra Lappland:**

- Lycksele
- Malå
- Åsele
- Storuman
- Sorsele
- Vilhelmina
- Dorotea

Samordningsförbundet Skellefteå-Norsjö:

- Skellefteå
- Norsjö

Samordningsförbundet Umeåregionen:

- Umeå

²² Sammanslagning av länsöverskridande samordningsförbundet Bengtsfors, Åmål, Dals-Ed, Säffle, Årjäng och Arvika Eda samordningsförbund. Förbundet heter från 2023 Västra Värmlands och Norra Dalslands samordningsförbund. Samordningsförbundet är bildat över länsgränser och finns upptaget både i Värmland och Västra Götaland men endast räknat som ett förbund. Även kommunerna Bengtsfors, Åmål och Dals-Ed som finns i Västmanlands län tillhör förbundet.

- Vännäs
- Nordmaling
- Vindeln
- Robertsfors
- Bjurholm

Västernorrland

Samordningsförbundet Härnösand-Timrå:

- Härnösand
- Timrå

Samordningsförbundet i Kramfors:

- Kramfors

Samordningsförbundet i Sollefteå:

- Sollefteå

Samordningsförbundet i Sundsvall:

- Sundsvall

Samordningsförbundet i Örnsköldsvik:

- Örnsköldsvik

Samordningsförbundet i Ånge:

- Ånge

Västmanlands län

Norra Västmanlands Samordningsförbund:

- Fagersta
- Norberg
- Skinnskatteberg
- Sala
- Hallstahammar
- Surahammar

Samordningsförbundet i Västerås:

- Västerås

Samordningsförbundet i Västra Mälardalen:

- Köping
- Arboga
- Kungsör

Västra Götaland**Samordningsförbundet Älv och kust**

- Ale
- Kungälv
- Stenungssund
- Tjörn
- Öckerö

Västra Värmlands och Norra Dalslands samordningsförbund²³:

- Bengtsfors
- Åmål
- Dals-Ed

Samordningsförbundet Skaraborg:

- Falköping
- Tidaholm
- Skövde
- Hjo
- Tibro
- Karlsborg
- Gullspång
- Mariestad
- Töreboda
- Lidköping
- Götene
- Skara
- Vara
- Essunga

²³Sammanslagning av länsöverskridande samordningsförbundet Bengtsfors, Åmål, Dals-Ed, Säffle, Årjäng och Arvika Eda samordningsförbund. Förbundet heter från 2023 Västra Värmlands och Norra Dalslands samordningsförbund. Samordningsförbundet är bildat över länsgränser och finns upptaget

Samordningsförbundet Göteborg:

- Göteborg

Samordningsförbundet Insjöriket:

- Mölndal
- Partille
- Härryda
- Lerum
- Alingsås

Samordningsförbundet Södra Vänern:

- Trollhättan
- Lilla Edet
- Grästorp
- Vänersborg

Samordningsförbundet Väst:

- Uddevalla
- Orust
- Färgelanda
- Lysekil
- Munkedal
- Sotenäs
- Strömstad
- Tanum
- Mellerud

Sjuhärads samordningsförbund:

- Bollebygd
- Borås
- Herrljunga
- Mark
- Svenljunga
- Tranemo
- Ulricehamn
- Vårgårda

Örebro Län**Finsam Lekeberg och Örebro:**

- Lekeberg

- Örebro

Samordningsförbundet i Degerfors/Karlskoga:

- Degerfors
- Karlskoga

Samordningsförbundet i norra Örebro län (SOFINT):

- Nora
- Hällefors
- Ljusnabergr
- Lindesberg

Samordningsförbundet Sydnärke:

- Askersund
- Hallsberg
- Kumla
- Laxå

Östergötlands län**Samordningsförbundet Östra Östergötland:**

- Finspång
- Norrköping
- Söderköping
- Valdemarsvik

Samordningsförbundet Västra Östergötland:

- Mjölby
- Ödeshög
- Boxholm
- Motala
- Vadstena

Samordningsförbundet Centrala Östergötland:

- Linköping
- Åtvidaberg
- Kinda

Totalt antal kommuner som ingår i samordningsförbund: 274

Kommuner utan samordningsförbund

Norrbottnens län

- Arjeplog
- Arvidsjaur
- Gällivare
- Haparanda
- Jokkmokk
- Kalix
- Kiruna
- Pajala
- Övertorneå

Skåne län

- Lomma

Stockholms län

- Ekerö
- Lidingö
- Nykvarn
- Solna

Östergötlands län

- Ydre

Totalt antal kommuner utan samordningsförbund: 16

Bilaga 2 **Beskrivning av insatser****Individeriktade insatser**

Insatserna riktar sig till individer som behöver samordnad rehabilitering.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Arbetsträning med eller utan parallella aktiviteter med målet att deltagaren ska börja arbeta, studera eller bli aktivt arbetsökande efter insatser.

Förberedande insatser

Arbetsmarknadsinformation, studie eller yrkesvägledning, friskvård, sociala aktiviteter eller andra aktiverande insatser för att göra deltagaren redo för en arbetslivsinriktad insats.

Identifiera individens behov

Exempel är kartläggning av deltagarens arbetsmarknadsmässiga, sociala eller medicinska behov, handlingsplaner eller likande samråd.

Förebyggande insats

Exempel är självhjälpgrupper eller rådgivning med målet att deltagaren inte ska hamna i offentlig försörjning.

Strukturövergripande insatser

Insatserna riktar sig till personalen hos parterna. Syftet är att utveckla samverkan mellan parterna eller att öka kunskapen om olika gruppers behov av rehabilitering.

Kompetenshöjande insats

Insatser för personal hos parterna i samordningsförbundet, till exempel utbildning eller föreläsning.

Behovsanalys

Kartläggning av målgruppers behov och planering av insatser. Det kan också vara kartläggning av personalens behov av kompetensutveckling.

Utveckla samverkan

Syftar till att stärka samverkan mellan parterna i samordningsförbundet, till exempel dialoger och workshops.